मोफत कायदेशीर मदत कोणाला मिळू शकते?

वकिलाचे शुल्क, कोर्ट फी किंवा टायपिंगचा कोणताही खर्च देण्याची गरज **नाही** जर अर्जदार खालीलपैकी असेल:

- **महिला आणि मुले**
- **अनुसूचित जाती/जमाती (SC/ST)** सदस्य
- **औद्योगिक कामगार** (फॅक्टरी वर्कर)
- **दिव्यांग व्यक्ती** (Persons with disabilities)
- **कोठडीत किंवा तुरुंगात** असलेले व्यक्ती
- नैसर्गिक आपत्ती किंवा मानवी तस्करीचे बळी

कमी उत्पन्न असलेले नागरिक:

महाराष्ट्राचा कोणताही नागरिक ज्याचे वार्षिक कौटुंबिक उत्पन्न **₹३,००,००० (तीन लाख रुपये)** पेक्षा कमी आहे, तो मोफत कायदेशीर सेवेसाठी पात्र आहे.

त्वरित मदत कशी मिळवाल?

नागपूर आणि महाराष्ट्रात घरबसल्या या सेवांचा लाभ घ्या:

टोल-फ्री हेल्पलाइन (२४ तास सुरू)

📞 **१५१००**

मराठी किंवा हिंदी भाषेत त्वरित कायदेशीर सल्ला मिळवा.

ऑनलाइन अर्ज (MSLSA आणि NALSA)

🌐 **mslsa.maharashtra.gov.in**

🌐 **www.nalsa.gov.in**

थेट राज्य किंवा राष्ट्रीय पोर्टलवरून अर्ज करा.

मोबाईल ॲप (Nyaya Bandhu)

📱 **न्याय बंधू (Nyaya Bandhu)**

स्मार्टफोनवरून कायदेशीर मदत मिळवण्यासाठी डाऊनलोड करा.

"न्याय सर्वांसाठी"

मोफत कायदेशीर मदत

(Free Legal Aid: Your Right)

"न्याय आपल्या दारी"

सुविधा प्रदान करणारी संस्था:

महाराष्ट्र राज्य विधिक सेवा प्राधिकरण (MSLSA)

आणि

NALSA

जनजागृती अभियान संचालक

SOCH

Soch Foundation

sochnetwork.in

१. दिवाणी आणि कौटुंबिक वाद

कोणत्या प्रकरणांत मदत मिळते:
जमीन वाद, मालमत्ता वाद, घटस्फोट, घरगुती हिंसाचार आणि पोटगी (Maintenance) इत्यादी.

मदत कशी मिळवाल:

नागपूर जिल्हा न्यायालय (न्यायमंदिर) येथे असलेल्या 'जिल्हा विधिक सेवा प्राधिकरण' (DLSA) कार्यालयात जा.

तेथे तुम्हाला सोपा अर्ज दिला जाईल. जर तुम्हाला लिहिता येत नसेल, तर कर्मचारी स्वतः तुमचा अर्ज भरून देतील आणि मोफत वकिलाची नियुक्ती करतील.

२. फौजदारी (Criminal) आणि LADCS

LADCS सिस्टम: ही विशेषतः **फौजदारी गुन्ह्यांच्या** बचावासाठी असलेली व्यवस्था आहे.

व्याप्ती: अटकपूर्व सल्ला, जामीन (Bail), न्यायालयातील सुनावणी (Trial) आणि वरिष्ठ न्यायालयात अपील.

अधिकार जाणून घ्या:

पोलीस स्टेशनमध्ये:
सांगा की मला "लीगल एड" वकिलाची गरज आहे. पोलिसांना DLSA ला कळवणे बंधनकारक आहे.

न्यायालयात:
मॅजिस्ट्रेटला सांगा, *"माझ्याकडे वकिलासाठी पैसे नाहीत, कृपया मला सरकारी वकील द्या."*

३. सरकारी योजना आणि कागदपत्रे

पेन्शन, रेशन कार्ड, मनरेगा (MGNREGA) मजुरी किंवा आधार कार्डातील त्रुटींमुळे लोक हक्कापासून वंचित राहतात.

मदत कशी मिळवाल:

पॅरा-लीगल व्हॉलंटियर (PLV):
तुमच्या गावातील ग्रामपंचायत कार्यालय किंवा अटल सेवा केंद्रात PLV शी संपर्क साधा.

ते तुमचे कागदपत्र पूर्ण करून संबंधित सरकारी विभागाकडे तक्रार किंवा अर्ज **मोफत** दाखल करतील.